

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Atlasul de Economie Socială Romania - 2011

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

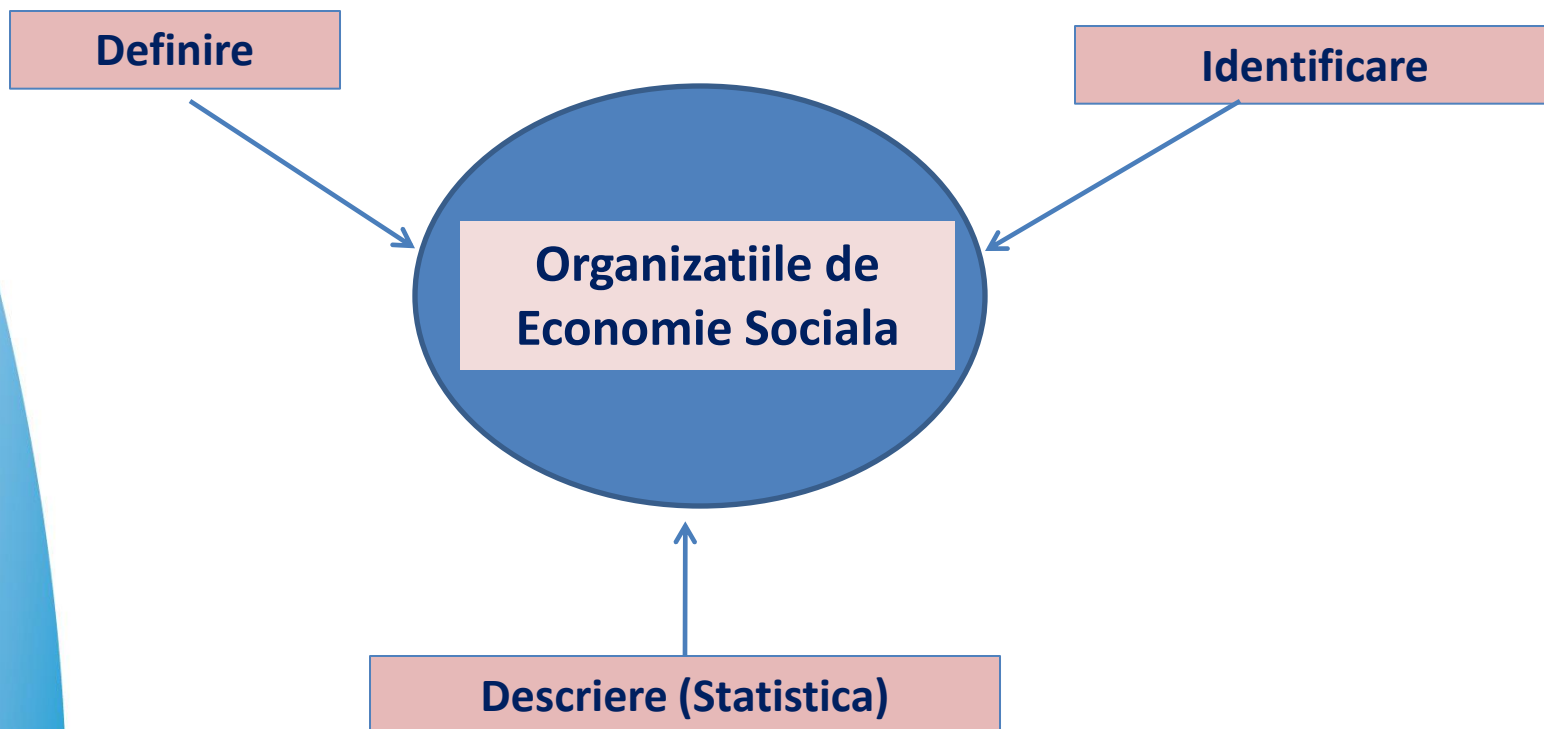
Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Atlasul Economiei Sociale -2011

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Organizațiile Economiei Sociale

- Sunt organizații private cu ***misiune socială explicită***;
- Sunt supuse ***constrângerii nedistribuției totale sau parțiale a excedentelor*** sau profiturilor;
- Sunt ***organizații cu un pronunțat caracter democratic*** .

Prezintă principii de funcționare specifice, ce le diferențiază de spațiul public sau cel al economiei de piață tradiționale.

Economia Socială este adesea folosită în sinonimie cu Sectorul terțiar, Sectorul non-profit/neguvernamental, Economia Solidară și cu Antreprenoriatul Social.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul Național de Pregătire în Statistică

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Intreprinderile Sociale

- Adesea folosite în sinonimie cu organizatiile (intreprinderile) de economie socială;
- Concept științific ce desemnează o serie de noi caracteristici ale “întreprinderilor de economie socială” tradiționale;
- Noi realități juridice ale “noii economii sociale”, noi forme organizaționale,

Conceptul de întreprindere socială reprezintă o lărgire al celui de economie socială, adăugând trei noi trăsături celor trei deja existente și menționate mai sus (**misiunea socială, caracterul democratic și nedistribuția parțială sau totală a profiturilor**) și anume: **orientarea antreprenorială în furnizarea de servicii sociale, țintirea unui segment mai larg de beneficiari și creșterea calitativă a proceselor de control democratic.**

Un domeniu major de intervenție al întreprinderilor sociale la nivel european îl reprezintă integrarea profesională și socială a grupurilor sociale vulnerabile la excludere permanentă de pe piața muncii (Work Integration Social enterprises sau WISE)

O definiție unanim acceptată la nivel european a întreprinderii sociale, ce combină un set de indicatori* sociali și economici a fost dezvoltată de către Rețeaua de Cercetare Europeană EMES <http://www.emes.net>.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Economia Sociala – Principalii Actori

• Asociații și Fundații

- Ro: interes aparte pentru organizațiile ce desfășoară activități economice/ furnizori de servicii

• Cooperatia

- Ro: Cooperative Mestesugaresti/de Consum/ de Credit

• Societati mutuale

- Ro: Casele de Ajutor Reciproc ale Salariatilor și Pensionarilor

Alte forme – Ro: Unitatile Protejate Autorizate/ Societatile Comerciale ale ONG

Noi forme in dezbatere – Ro: Intreprinderea de insertie, Cooperativa sociala (Legea Economiei Sociale) sau Antreprenorul Social (Legea Antreprenoriatului Social)

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

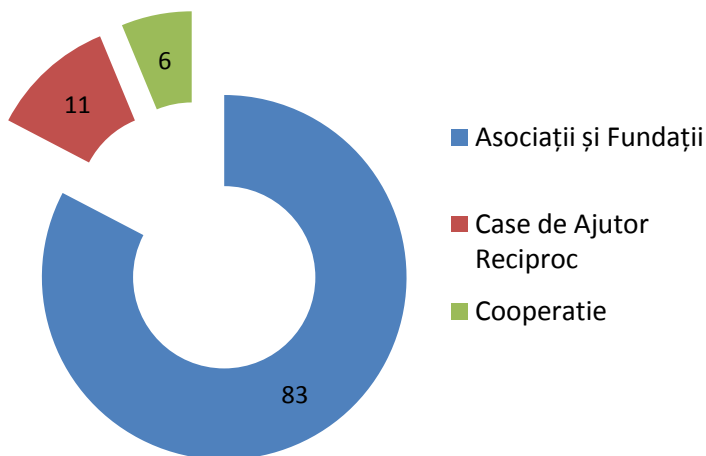

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Economia Sociala Romania - pondere

Pondere entitati economie sociala

Economia Socială din România include un număr de aproximativ 70,000 de organizații înregistrate, din care un număr de 25,744 au fost identificate ca fiind organizații active, aflate în statisticile INS.

Asociațiile și Fundațiile constituie cel mai reprezentativ segment al economiei sociale din România atât din punct de vedere numeric (peste 23.000 de organizații active la nivelul anului 2009) cât și din punct de vedere al veniturilor, activelor imobilizate sau al personalului salariat.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Actori economie socială – pondere, venituri, imobilizări, excedent, personal

2009	Nr. Organizații Active	Total Imobilizări (Lei)	Total Venituri (Lei)	Total Excedent (Lei)	Total Personal Salariat
Asociații și Fundații	23,100	4,487,997,415	4,318,562,541	643,597,873	109,982
ONG cu act. economica	2,471	2,092,026,105	1,889,902,178	235,425,576	23,551
Case de Ajutor Reciproc	3,100	2,739,824,839	482,527,388	169,255,551	20,682
CAR Salariați	2907	2,232,453,448	367,888,779	138,621,570	17,958
CAR Pensionari	193	507,371,391	114,638,609	30,633,981	2,724
Coop Meșteșugărești	788	597,105,105	760,469,633	38,138,113	25,553
Coop Consum	894	151,027,781	591,473,959	12,065,928	16,389
Cooperative de credit/ Bănci Cooperatiste	65	81,707,645	132,701,737	3,697,641	1,419
Total	27,947	8,057,662,785	6,285,735,258	866,755,106	174,025

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Actori economie socială – venituri și active

Anul fiscal 2009 (mil. lei)	Venituri	Active
Asociatii si Fundatii Active	4,319.0	4,488
Case de Ajutor Reciproc	482,5	2,739.8
Cooperatia	1,485.0	829.8
Economia Sociala	6,286.5	8,057.6

Economia Socială contribuie semnificativ la creșterea economică: Veniturile cumulate ale organizațiilor de economie socială depășesc 6 miliarde lei (1,5 miliarde Euro) la nivelul anului 2009.

Parte a patrimoniului, imobilizările sectorului neguvernamental au cunoscut o evoluție ascendentă, depășind echivalentul în lei a 1 miliard de euro la sfârșitul anului 2009.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul Național de Pregătire în Statistică

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

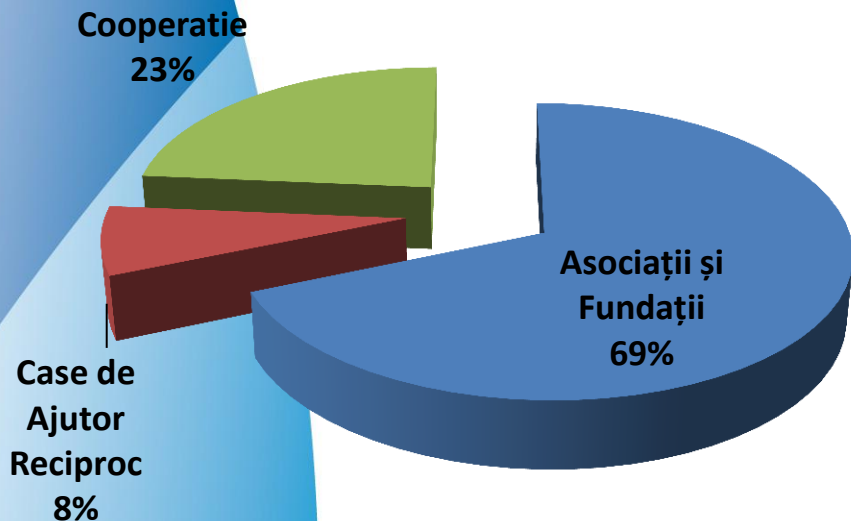

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

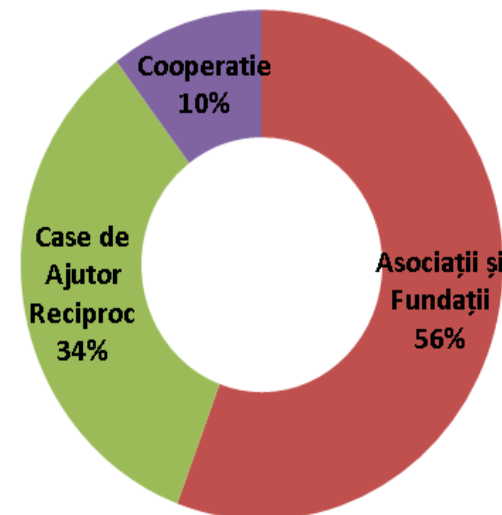
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Actori economie socială – venituri și active

Pondere venituri pe tipuri de entitati

Distributia activelor pe tipuri de entitati ale economiei sociale 2009 (Lei)

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

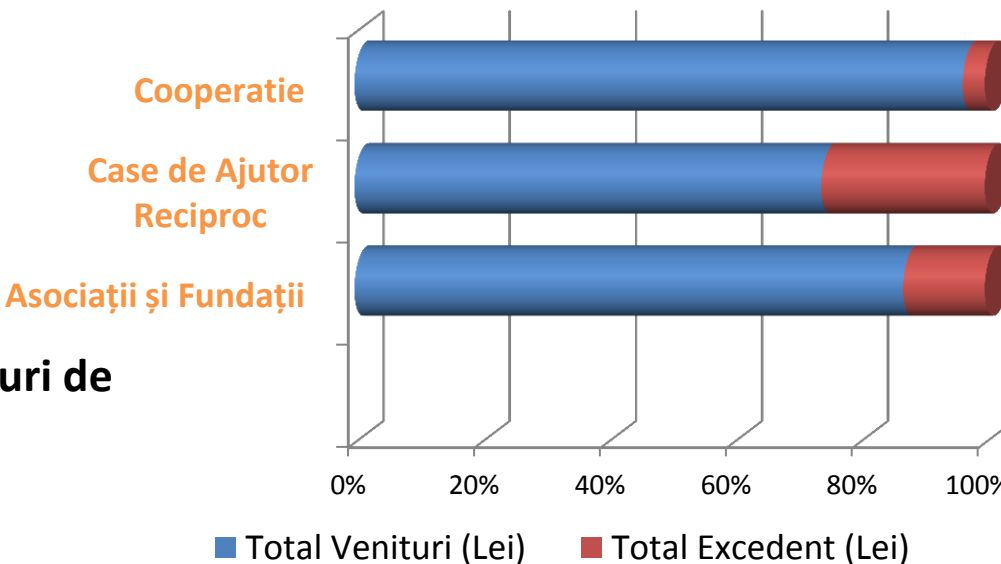
Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

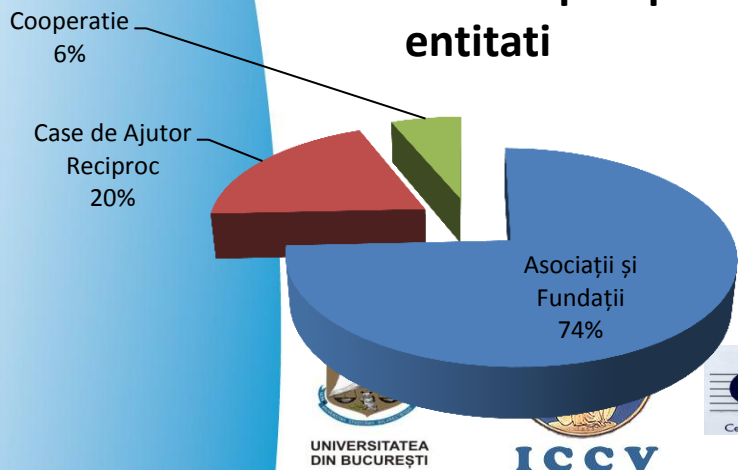
Economia sociala din Romania – distributia excedentelor

2009	Total Venituri (Lei)	Total Excedent (Lei)
Asociații și Fundații	4,318,562,541	643,597,873
Case de Ajutor Reciproc	482,527,388	169,255,551
Cooperatie	1,484,645,329	53,901,682
Total	6,285,735,258	866,755,106

Ponderea excedentelor raportate la venituri pe tipuri de entitati ale economiei sociale 2009

Pondere excedente pe tipuri de entitati

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

CNPS
Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

IES
Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

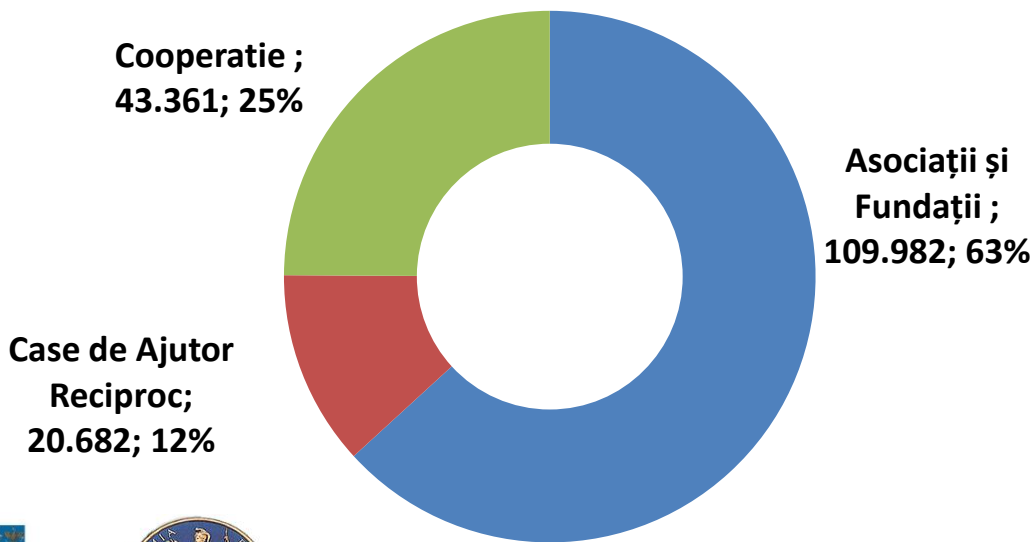
Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Economia sociala din Romania – Personal Salariat

Angajator a 3,3% din totalul fortei de munca salariate si aproximativ 4,6 % din sectorul privat din Romania – peste 170.000 locuri de munca la sfarsitul anului 2009

Distributie personal salariat pe tipuri de entitati ale economiei sociale 2009

* Sursa
Atlasul
Economiei
Sociale,
FDSC 2011

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Casele de Ajutor Reciproc

- **Date BNR:** 2983 CARS și CARP (institutiile financiare nebankare: feb. 2011)
  - Din care CARP: 193 org. (INS 2010)
- **Nr. de CARS din Romania = aprox. 2790**
  - **Din care 2084 sunt organizatiile membre UNCARS (iunie 2011)**
- Restul de **706** sunt fie afiliate unor federatii mici (precum FEDCAR cu 17 org. afiliate la 30.06.2011), fie neafiliate

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Oportuniități pentru CAR-uri. **Microcreditarea**

- **Microcreditarea** este atât un mijloc de încurajare a creșterii activităților independente, cât și ca mijloc de înființare și dezvoltare de microîntreprinderi;
- coroborat cu eforturile de promovare a trecerii de la șomaj la activități independente, microcreditele pot avea un rol important în promovarea incluziunii sociale, în contextul conceptului de „flexicuritate” (o combinație între flexibilitate și securitate socială).
- Microcreditele sunt deosebit de importante pentru zonele rurale și pot avea un rol important în sprijinirea integrării economice și sociale a minorităților etnice și a imigranților

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Oportuniități pentru CAR-uri. Microcreditarea

Microcreditele vizează **două grupuri**:

- **„microîntreprinderile”** - întreprinderi cu mai puțin de 10 angajați (reprezentând aproximativ 91% din totalul întreprinderilor europene).
  - microîntreprinderile constituie fundamentul economiei Uniunii Europene
  - reprezintă mai mult de 95% din cele 2 milioane întreprinderi înființate anual.
  - o treime dintre microîntreprinderi și întreprinderile mici sunt înființate de persoane aflate în șomaj.
- **„persoanele defavorizate”** (șomerii sau persoanele inactive, cei care primesc asistență socială, imigranții etc.) care doresc să înceapă activități independente, dar nu au acces la servicii bancare tradiționale.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Oportuniități pentru CAR-uri. Microcreditarea

- 16% din populația activă europeană desfășoară activități independente, în prezent 45% dintre europeni par să prefere să muncească pentru ei înșiși decât să fie angajați → creștere a cererii de microcredite
- Înainte de criză, în UE, cererea potențială de microcredite pe termen scurt era estimată la mai mult de 700 000 de împrumuturi noi, reprezentând aproximativ 6 296 milioane EUR
- În UE, majoritatea microcreditelor sunt acordate de instituții de microfinanțare necomerciale (ONG-uri, fundații, organisme guvernamentale, bănci de promovare ale statelor membre și instituții financiare nebankare), dar care nu au, în momentul actual, capacitatea sau resursele necesare pentru a răspunde acestei cereri semnificative.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Oportuniități pentru CAR-uri. Microcreditarea

diversitatea instituțiilor ce acordă microfinanțare în Europa

Tipul instituției	Exemple
Linii special ale unor banci comerciale	Bulgaria, Romania supported by the EBRD
Linii special ale unor banci de economii	La Caixa (Spain)
Fundatii ale unor banci de economii	Un Sol Mon (Spain) Créasol (France)
Banci de stat (publice) de dezvoltare	Finnvera (Finland)
Companii private	Fundusz Mikro (Poland)
Banci de microfinantare	ProCredit Banks (Bulgaria and Romania)
Uniuni de credit	United Kingdom, Ireland, Czech Republic, Romania, etc.
Alte institutii non-bancare	Adie (France), ANDC (Portugal) NCN (Norway)

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

Propuneri Comisia Europeană

Comisia Europeana recomandă:

- (1) Îmbunătățirea mediului juridic și a celui instituțional pentru dezvoltarea microcreditului în statele membre;
- (2) Crearea în continuare a unui climat favorabil pentru inițiativa antreprenorială;
- (3) Promovarea extinderii celor mai bune practici, inclusiv a formării;
- (4) Punerea la dispoziție de capital financiar suplimentar pentru instituțiile de microcreditare.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013 “ Investește în oameni!”

COMUNICAREA COMISIEI - O inițiativă europeană de dezvoltare a microcreditelor în sprijinul creșterii și ocupării forței de muncă din 2007

- Toate tipurile de IMF-uri bancare și non-bancare ar trebui să beneficieze de un *acces facil la resurse financiare*, care să le permită să dezvolte microcredite.
- Băncile ar trebui încurajate *să dezvolte operațiuni de microcreditare*, printr-o ofertă mai mare de garanții pentru credite și, pe măsură ce se dezvoltă portofoliile, prin securitizare.
- Cooperativele de credit sau alte instituții similare implicate în operațiunile de microcreditare ar trebui *să-și păstreze ori să primească autorizația de colectare a economiilor și să aibă dreptul de a finanța activități generatoare de venituri*.

Referitor la România, Comisia Europeană remarca

- ***Includerea microcreditelor în standardele de contabilitate și de reglementare***
- În special în România, experiența arată că reglementarea excesivă poate avea un impact negativ asupra dezvoltării microcreditelor în cazul în care limitează flexibilitatea funcționării sau impune sarcini considerabile asupra creditorilor.

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

ICCV

Centrul National de Pregatire in Statistica

Euricse

Institutul de Economie Socială